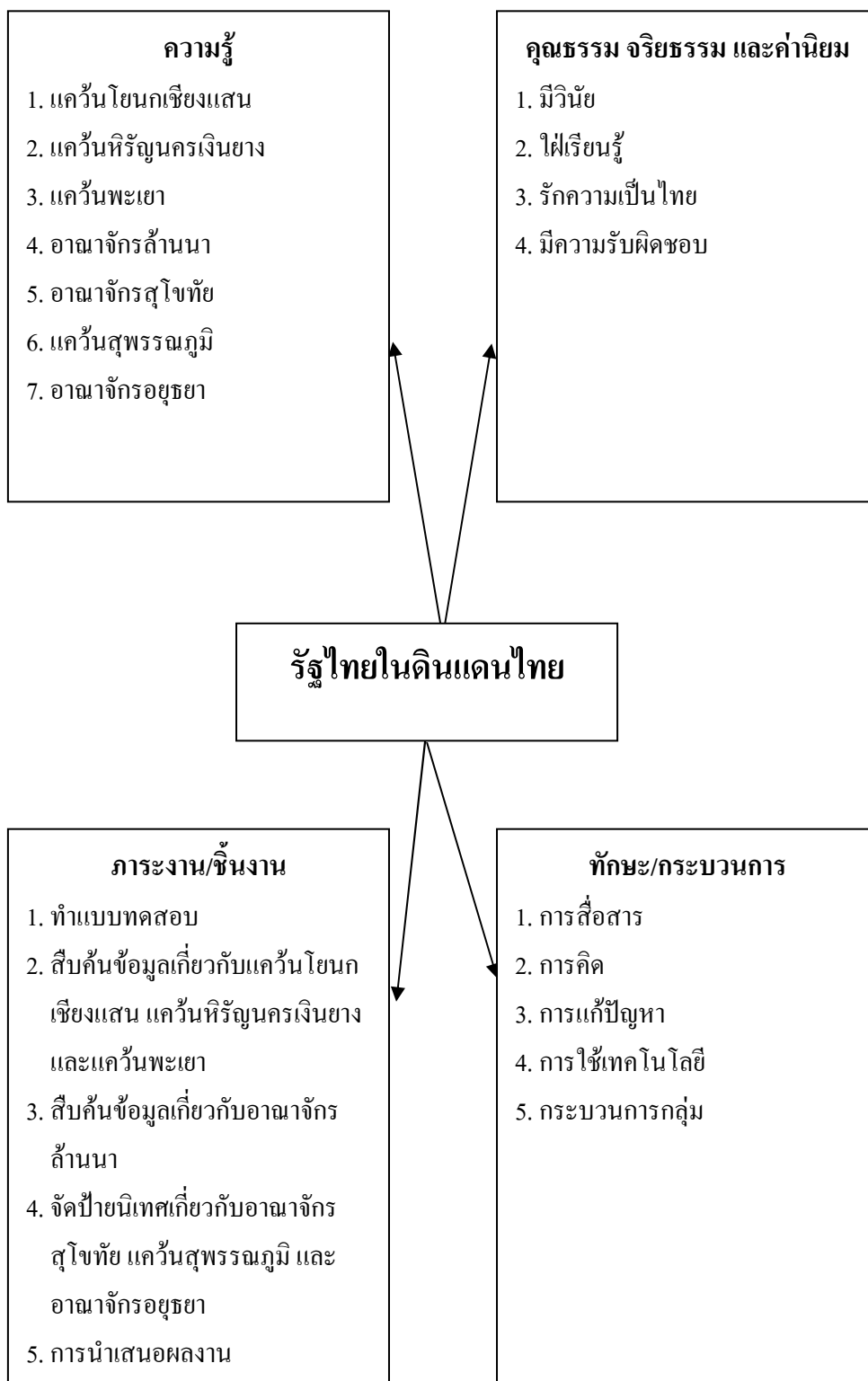

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4

รัฐไทยในดินแดนไทย

เวลา 6 ชั่วโมง

ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน/ชิ้นงาน

ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 รัฐไทยในดินแดนไทย

ขั้นที่ 1 ผลลัพธ์ปลายทางที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน	
ตัวชี้วัดชั้นปี • อธิบายเรื่องราวทางประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัยในดินแดนไทยโดยสังเขป (ส 4.3 ม. 1/1)	
ความเข้าใจที่คงทนของนักเรียน นักเรียนจะเข้าใจว่า ... รัฐไทยรัฐแรกในดินแดนไทยเกิดขึ้นในดินแดนภาคเหนือก่อน หลังจากนั้นจึงเกิดรัฐไทยในดินแดนภาคกลาง ซึ่งรัฐต่าง ๆ เหล่านี้ได้สร้างความเจริญด้านต่าง ๆ ไว้มากมายจนทำให้คนไทยมีประเทศเป็นของตนเอง	คำถามสำคัญที่ทำให้เกิดความเข้าใจที่คงทน รัฐไทยที่เกิดในดินแดนไทยมีความสำคัญต่อประเทศไทยอย่างไร
ความรู้ของนักเรียนที่นำไปสู่ความเข้าใจที่คงทน นักเรียนจะรู้ว่า... <ol style="list-style-type: none"> 1. คำสำคัญ ได้แก่ ผังเมือง ชัยภูมิ พระบรมสารีริกธาตุ ศิขร สวามิภักดิ์ 2. แคว้นโยนกเชียงแสนตั้งอยู่ใกล้แม่น้ำแม่กกและแม่น้ำโขง เป็นแคว้นของชาวไทยยวน ตามตำนานสิงหนวัตินักกล่าวว่าผู้ก่อตั้งคือ สิงหนวัตินกุมาร แคว้นโยนกเชียงแสนมีกษัตริย์ปกครองสืบต่อมาหลายพระองค์ จนกระทั่งถึงสมัยพระองค์มหาชัยชนะ แคว้นโยนกเชียงแสนก็สิ้นสุดลง ซึ่งตำนานเชียงแสนกล่าวว่า เกิดจากแผ่นดินไหว ต่อจากนั้นชาวบ้านที่รอดตายได้ร่วมกันสร้างเมืองใหม่บริเวณริมแม่น้ำโขง มีชื่อว่า เวียงปรีक्षा 3. แคว้นหิรัญนครเงินยาง ตั้งขึ้นเมื่อปลายพุทธศตวรรษที่ 13 ตำนานเมืองเชียงใหม่กล่าวว่าปู่เจ้าลาวจกเป็นผู้สร้างเมืองหิรัญนครเงินยางในบริเวณลุ่มน้ำกกและตั้งราชวงศ์ลาวจกกราชขึ้น ประชากรส่วนใหญ่ของแคว้นนี้มีอาชีพทำนา ราชวงศ์ลาวจกกราชปกครองแคว้น 	ทักษะ/ความสามารถของนักเรียนที่นำไปสู่ความเข้าใจที่คงทน นักเรียนจะสามารถ... <ol style="list-style-type: none"> 1. อธิบายการก่อตั้งแคว้นโยนกเชียงแสน แคว้นหิรัญนครเงินยาง และแคว้นพะเยา 2. สืบค้นเกี่ยวกับอาณาจักรล้านนา 3. สืบค้นเกี่ยวกับอาณาจักรสุโขทัย แคว้นสุพรรณภูมิ และอาณาจักรอยุธยา

<p>สืบต่อมาจนถึงสมัยพระยามังราย พระองค์ได้ก่อตั้งอาณาจักรล้านนาและราชวงศ์มังรายขึ้น</p> <p>ใน พ.ศ. 1839 แคว้นหิรัญนครเงินยางจึงกลายเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรล้านนา</p> <p>4. แคว้นพะเยา ตั้งขึ้นเมื่อประมาณ พ.ศ. 1640</p> <p>ในบริเวณลุ่มน้ำอิง ตามตำนานเมืองพะเยา กล่าวว่า ขุนจอมธรรมเป็นปฐมกษัตริย์ แคว้นนี้มีกษัตริย์ปกครองทั้งหมด 13 องค์ กษัตริย์ที่สำคัญที่สุดของพะเยา คือ พระยาจ่าเมือง พระองค์ปกครองประชาชนด้วยหลักทศพิธราชธรรม ไม่นิยมทำสงคราม พระยาจ่าเมืองเป็นพระสหายร่วมสาบานของพระยามังราย แห่งอาณาจักรล้านนาและพ่อขุนรามคำแหงมหาราชแห่งอาณาจักรสุโขทัย ต่อมาอีกประมาณ 240 ปี แคว้นพะเยาก็สิ้นสุดลงในสมัยพระยาคำลือ โดยถูกรวมเข้ากับอาณาจักรล้านนา</p> <p>5. อาณาจักรล้านนา ผู้ก่อตั้งอาณาจักรล้านนา คือ พระยามังราย ได้สถาปนาราชวงศ์มังรายขึ้นเมื่อ พ.ศ. 1839 นอกจากพระยามังรายแล้ว กษัตริย์ที่สำคัญของราชวงศ์มังราย คือ พระเจ้าเกือนาและพระเจ้าติโลกราช ราชวงศ์มังรายปกครองล้านนาให้มีความเจริญรุ่งเรือง โดยเฉพาะด้านศาสนา มีการทำสังคายนาพระไตรปิฎกในสมัยพระเจ้าติโลกราช ในด้านอื่น ๆ เช่น ด้านกฎหมาย มีการใช้กฎหมายมังรายศาสตร์ปกครองประชาชน ด้านตัวอักษรได้ประดิษฐ์อักษรธรรมขึ้นใช้ ด้านศิลปกรรม มีการสร้างพระพุทธรูปและเจดีย์เป็นเอกลักษณ์ของตน อาณาจักรล้านนาถูกรวมเข้ากับอาณาจักรไทยในสมัยรัชกาลที่ 5</p> <p>6. อาณาจักรสุโขทัย เดิมพ่อขุนศรีนาวนำถมเป็นผู้ปกครองเมืองสุโขทัย ประมาณ พ.ศ. 1792 พ่อขุนศรีนาวนำถมสิ้นพระชนม์ ขอมสวาท</p>	
--	--

โกลนลำพงได้ยึดเมืองสุโขทัยไว้ พ่อขุนผาเมือง
พระราชโอรสของพ่อขุนศรีนาวนำถมร่วมมือกับ
พ่อขุนบางกลางหาวซึ่งเป็นพระสหายขับไล่เขมร
ออกไป ต่อจากนั้นพ่อขุนผาเมืองได้อภิเษกพ่อ
ขุนบางกลางหาวเป็นผู้ปกครองสุโขทัยเมื่อ
พ.ศ. 1792 ทรงพระนามว่า พ่อขุนศรีอินทราทิตย์
เป็นปฐมกษัตริย์แห่งราชวงศ์พระร่วง อาณาจักร
สุโขทัยดำรงอยู่ 214 ปี ก็ถูกรวมเข้ากับอาณาจักร
อยุธยาใน พ.ศ. 2006

7. แคว้นสุพรรณภูมิ ตั้งขึ้นในพุทธศตวรรษที่ 18
เป็นแคว้นขนาดใหญ่ มีเมืองต่าง ๆ ที่อยู่ทาง
แถบแม่น้ำท่าจีน แม่กลอง เพชรบุรี และแม่น้ำ
น้อยอยู่ใต้อำนาจ มีอำนาจและอิทธิพลใกล้เคียง
กับแคว้นละโว้ ลักษณะทางวัฒนธรรมและ
ลักษณะการปกครองก็คล้ายคลึงกัน แคว้นนี้
รุ่งเรืองอยู่จนกระทั่งใน พ.ศ. 1893 พระเจ้าอู่ทอง
รวมแคว้นละโว้กับแคว้นสุพรรณภูมิตั้งเป็น
อาณาจักรอยุธยา แคว้นทั้งสองจึงสิ้นสภาพ
ความเป็นแคว้นอิสระ
8. อาณาจักรอยุธยา เกิดขึ้นในกลุ่มน้ำเจ้าพระยา
ตอนล่างเมื่อ พ.ศ. 1893 ปฐมกษัตริย์ คือ
สมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 (พระเจ้าอู่ทอง)
อาณาจักรอยุธยามีกษัตริย์ปกครอง 5 ราชวงศ์
รวม 33 พระองค์ พระมหากษัตริย์องค์สำคัญ เช่น
สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ สมเด็จพระ
นเรศวรมหาราช สมเด็จพระนารายณ์มหาราช
กรุงศรีอยุธยาเสียแก่พม่าครั้งที่ 2 ใน พ.ศ.
2310 ทำให้อาณาจักรอยุธยาล่มสลายลง รวม
เวลาที่อาณาจักรนี้ดำรงอยู่ได้ 417 ปี หลังจาก
นั้นจึงเกิดอาณาจักรธนบุรีและอาณาจักร
รัตนโกสินทร์ขึ้นมาตามลำดับ

ขั้นที่ 2 การงานและการประเมินผลการเรียนรู้ซึ่งเป็นหลักฐานที่แสดงว่านักเรียนมีผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้อย่างแท้จริง

1. การงานที่นักเรียนต้องปฏิบัติ

- 1.1 สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับแคว้นโยนกเชียงแสน แคว้นหิรัญนครเงินยาง และแคว้นพะเยา
- 1.2 สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับอาณาจักรล้านนา
- 1.2 จัดป้ายนิเทศเกี่ยวกับอาณาจักรสุโขทัย แคว้นสุพรรณภูมิ และอาณาจักรอยุธยา

2. วิธีการและเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้

2.1 วิธีการประเมินผลการเรียนรู้

- 1) การทดสอบ
- 2) การประเมินผลงาน/กิจกรรมเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม
- 3) การประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม
- 4) การประเมินด้านทักษะ/กระบวนการ

2.2 เครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้

- 1) แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน
- 2) แบบประเมินผลงาน/กิจกรรมเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม
- 3) แบบประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม
- 4) แบบประเมินด้านทักษะ/กระบวนการ

3. สิ่งที่มีผู้ประเมิน

- 3.1 ความสามารถ 6 ด้าน ได้แก่ การอธิบาย ชี้แจง การแปลความและตีความ การประยุกต์ ดัดแปลง และนำไปใช้ การมีมุมมองที่หลากหลาย การให้ความสำคัญและใส่ใจในความรู้สึกรู้สึกของผู้อื่น และการรู้จักตนเอง
- 3.2 ทักษะ/กระบวนการ เช่น การสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี กระบวนการกลุ่ม
- 3.3 คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม เช่น รักษาดี ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ

ขั้นที่ 3 แผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 แคว้นโยนกเชียงแสน แคว้นหิรัญนครเงินยาง

และแคว้นพะเยา

เวลา 2 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9 อาณาจักรล้านนา

เวลา 2 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10 อาณาจักรสุโขทัย แคว้นสุพรรณภูมิ

และอาณาจักรอยุธยา

เวลา 2 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8

แคว้นโยนกเชียงแสน แคว้นหิรัญนครเงินยาง และแคว้นพะเยา

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 รัฐไทยในดินแดนไทย

เวลา 2 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

แคว้นโยนกเชียงแสนตั้งอยู่ใกล้แม่น้ำแม่กกและแม่น้ำโขง เป็นแคว้นของชาวไทยขวน ตามตำนานสิงหนวัติกล่าวว่าผู้ก่อตั้งคือ สิงหนวัติกุมาร แคว้นโยนกเชียงแสนมีกษัตริย์ปกครองสืบต่อมาหลายพระองค์ จนกระทั่งถึงสมัยพระองค์มหาชัยชนะ แคว้นโยนกเชียงแสนก็สิ้นสุดลง ซึ่งตำนานเชียงแสนว่า เกิดจากแผ่นดินไหว ต่อจากนั้นชาวบ้านที่รอดตายได้ร่วมกันสร้างเมืองใหม่บริเวณริมแม่น้ำโขง มีชื่อว่า เวียงปริกษา

แคว้นหิรัญนครเงินยาง ปลายพุทธศตวรรษที่ 13–พ.ศ. 1839 ตำนานเมืองเชียงใหม่ว่า ปู่เจ้าลาวจเป็นผู้สร้างเมืองหิรัญนครเงินยางในบริเวณลุ่มน้ำกกและตั้งราชวงศ์ลาวจกราชขึ้น ประชากรส่วนใหญ่ของแคว้นนี้มีอาชีพทำนา ราชวงศ์ลาวจกราชปกครองแคว้นสืบต่อมาจนถึงสมัยพระยามังราย พระองค์ได้ก่อตั้งอาณาจักรล้านนาและราชวงศ์มังรายขึ้น แคว้นหิรัญนครเงินยางจึงกลายเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรล้านนา

แคว้นพะเยา พ.ศ. 1640–1881 ตั้งขึ้นเมื่อประมาณ พ.ศ. 1640 ในบริเวณลุ่มน้ำอิง ตามตำนานเมืองพะเยากล่าวว่า ขุนจอมธรรมเป็นปฐมกษัตริย์ แคว้นนี้มีกษัตริย์ปกครองทั้งหมด 13 พระองค์ กษัตริย์ที่สำคัญที่สุดของพะเยา คือ พระยาจำเมือง พระองค์ปกครองประชาชนด้วยหลักทศพิธราชธรรม ไม่นิยมทำสงคราม พระยาจำเมืองเป็นพระสหายร่วมสาบานของพระยามังรายแห่งอาณาจักรล้านนาและพ่อขุนรามคำแหงมหาราชแห่งอาณาจักรสุโขทัย ต่อมาประมาณ 240 ปี แคว้นพะเยาก็สิ้นสุดลงในสมัยพระยาคำลือ โดยถูกรวมเข้ากับอาณาจักรล้านนา

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

- อธิบายเรื่องราวทางประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัยในดินแดนประเทศไทยโดยสังเขป

(ส 4.3 ม. 1/1)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

- อธิบายความสำคัญของแคว้นโยนกเชียงแสน แคว้นหิรัญนครเงินยาง และแคว้นพะเยาได้ (K)
- สนใจศึกษาเกี่ยวกับแคว้นโยนกเชียงแสน แคว้นหิรัญนครเงินยาง และแคว้นพะเยา (A)
- สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับแคว้นโยนกเชียงแสน แคว้นหิรัญนครเงินยาง และแคว้นพะเยาได้ (P)

4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
1. ทดสอบก่อนเรียน 2. ซักถามความรู้เรื่อง แคว้นโยนกเชียงแสน แคว้น หิรัญนครเงินยาง และแคว้น พะเยา 3. ตรวจผลงาน/กิจกรรมเป็น รายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลและ เป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

5. ภาระการเรียนรู้

1. แคว้นโยนกเชียงแสน
2. แคว้นหิรัญนครเงินยาง
3. แคว้นพะเยา

6. แนวทางการบูรณาการ

- ภาษาไทย ➡ ฟัง พูด อ่าน และเขียนเกี่ยวกับแคว้นโยนกเชียงแสน แคว้นหิรัญนคร เงินยาง และแคว้นพะเยา
- ศิลปะ ➡ จัดป้ายนิเทศเกี่ยวกับแคว้นโยนกเชียงแสน แคว้นหิรัญนครเงินยาง และแคว้นพะเยา

7. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูแจ้งตัวชี้วัดชั้นปีและจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
2. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน
3. ครูนำภาพพระบรมราชานุสาวรีย์พระยาเจ้าเมืองให้นักเรียนดู จากนั้นซักถามว่า เกี่ยวข้องกับ
แคว้นใด นักเรียนช่วยกันตอบ จากนั้นครูสรุปเพื่อเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

4. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับแคว้นโยนกเชียงแสน แคว้นหิรัญนครเงินยาง และแคว้นพะเยา
5. ครูให้นักเรียนแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ช่วยกันสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับแคว้นโยนกเชียงแสน แคว้น
หิรัญนครเงินยาง และแคว้นพะเยาในหัวข้อต่อไปนี้

กลุ่มที่ 1 แคว้นโยนกเชียงแสน

กลุ่มที่ 2 แคว้นหิรัญนครเงินยาง

กลุ่มที่ 3 แคว้นพะเยา

จากนั้นให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอ และเพื่อนกลุ่มอื่นแสดงความคิดเห็น แล้วบันทึกผลการสืบค้นข้อมูล

7. ในขณะปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอ ผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม

ขั้นที่ 3 ฝึกฝนผู้เรียน

8. ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับแคว้นโยนกเชียงแสน แคว้นหริญนครเงินยาง และแคว้นพะเยา ในแบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ประวัติศาสตร์ ม. 1 ของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัดแล้ว ช่วยกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

ขั้นที่ 4 นำไปใช้

9. ครูแนะนำให้ให้นักเรียนจัดป้ายนิเทศเพื่อเผยแพร่ความรู้เรื่อง แคว้นโยนกเชียงแสน แคว้นหริญนครเงินยาง และแคว้นพะเยา

ขั้นที่ 5 สรุป

10. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง แคว้นโยนกเชียงแสน แคว้นหริญนครเงินยาง และแคว้นพะเยา โดยให้นักเรียนสรุปเป็นแผนที่ความคิด

8. กิจกรรมเสนอแนะ

- ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4–6 คน ศึกษาค้นหาเพิ่มเติมเรื่องแคว้นโยนกเชียงแสน แคว้นหริญนครเงินยาง และแคว้นพะเยา และนำข้อมูลมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในชั้นเรียน จากนั้นร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็น

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน
2. ภาพพระบรมราชานุสาวรีย์พระยาจำเมือง
3. แบบบันทึกการสืบค้นข้อมูล
4. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ประวัติศาสตร์ ม. 1 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
5. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ประวัติศาสตร์ ม. 1 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

10. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

1. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____
 แนวทางการพัฒนา _____
2. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____
 แนวทางแก้ไข _____
3. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____
 เหตุผล _____
4. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____
 ลงชื่อ _____ ผู้สอน
 _____ / _____ / _____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9

อาณาจักรล้านนา

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 รัฐไทยในดินแดนไทย

เวลา 2 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

ผู้ก่อตั้งอาณาจักรล้านนา คือ พระยามังราย ได้สถาปนาราชวงศ์มังรายขึ้นเมื่อ พ.ศ. 1839 นอกจากพระยามังรายแล้วกษัตริย์ที่สำคัญของราชวงศ์มังราย คือ พระเจ้าเกือนาและพระเจ้าติโลกราช ราชวงศ์มังรายปกครองล้านนาให้มีความเจริญรุ่งเรืองโดยเฉพาะด้านศาสนา มีการทำสังคายนาพระไตรปิฎกในสมัยพระเจ้าติโลกราช ในด้านอื่น ๆ เช่น ด้านกฎหมาย มีการใช้กฎหมายมังรายศาสตร์ปกครองประชาชน ด้านตัวอักษร ได้ประดิษฐ์อักษรธรรมขึ้นใช้ ด้านศิลปกรรม มีการสร้างพระพุทธรูปและเจดีย์เป็นเอกลักษณ์ของตน อาณาจักรล้านนาถูกรวมเข้ากับอาณาจักรไทยในสมัยรัชกาลที่ 5

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

- อธิบายเรื่องราวทางประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัยในดินแดนไทยโดยสังเขป (ส 4.3 ม. 1/1)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

- อธิบายความสำคัญของอาณาจักรล้านนาได้ (K)
- สนใจศึกษาเกี่ยวกับอาณาจักรล้านนา (A)
- สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับอาณาจักรล้านนาได้ (P)

4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
1. ซักถามความรู้เรื่อง อาณาจักรล้านนา	• ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลและ เป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ
2. ตรวจสอบผลงาน/กิจกรรมเป็น รายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม		

5. สาระการเรียนรู้

- อาณาจักรล้านนา
  - พระยามังรายผู้ก่อตั้งอาณาจักรล้านนา
  - กษัตริย์ราชวงศ์มังราย
  - ความเจริญรุ่งเรืองสมัยราชวงศ์มังราย
  - ล้านนาหลังสิ้นราชวงศ์มังราย

6. แนวทางการบูรณาการ

ภาษาไทย	➡	ฟัง พูด อ่าน เขียนเกี่ยวกับอาณาจักรล้านนา
การงานอาชีพ	➡	สืบค้นเกี่ยวกับอาณาจักรล้านนา

7. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูแจ้งตัวชี้วัดชั้นปีและจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
2. ครูให้นักเรียนดูภาพพระบรมราชานุสาวรีย์พระยาเม็งราย แล้วถามว่าเกี่ยวข้องกับแคว้นใด
นักเรียนช่วยกันตอบ ครูสรุปเพื่อเชื่อมโยงเข้าสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

3. ครูให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับอาณาจักรล้านนา
3. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับอาณาจักรล้านนา แล้วถามคำถาม ตัวอย่างคำถาม เช่น
  - 1) เหตุใดพระยาเม็งรายจึงเลือกแม่น้ำปิงเป็นที่ตั้งอาณาจักร
  - 2) พระยาเม็งรายบัญญัติกฎหมายที่เรียกว่าเม็งรายศาสตร์ขึ้นมาเพื่ออะไร
  - 3) พระราชกรณียกิจที่สำคัญของพระเจ้ากือนาคืออะไร
  - 4) เศรษฐกิจของล้านนาขึ้นอยู่กับอะไร
  - 5) ชาวล้านนานับถือศาสนาอะไร
  - 6) ศิลปกรรมสมัยล้านนาได้รับอิทธิพลจากไหน
 จากนั้นนักเรียนตอบคำถามแล้วครูอธิบายเพิ่มเติม
4. ครูและนักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่า กษัตริย์และประชาชนของอาณาจักรล้านนาได้ดำเนินชีวิตสอดคล้องกับหลักเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องใด และได้มีชีวิตอย่างไร
5. ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม

ขั้นที่ 3 ฝึกฝนผู้เรียน

6. ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับอาณาจักรล้านนาในแบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ประวัติศาสตร์ ม. 1 ของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

ขั้นที่ 4 นำไปใช้

7. ครูแนะนำให้นักเรียนทำสมุดภาพเกี่ยวกับอาณาจักรล้านนาเพื่อเผยแพร่ความรู้

ขั้นที่ 5 สรุป

8. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง อาณาจักรล้านนา โดยให้นักเรียนสรุปเป็นแผนที่ความคิด

8. กิจกรรมเสนอแนะ

- ครูให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับอาณาจักรล้านนา แล้วนำมาอภิปรายร่วมกันหน้าชั้นเรียน

9. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1. ภาพพระบรมราชานุสาวรีย์พระยาเม่งราย
2. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ประวัติศาสตร์ ม. 1 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
3. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ประวัติศาสตร์ ม. 1 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

10. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

1. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____
 แนวทางการพัฒนา _____
2. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____
 แนวทางแก้ไข _____
3. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____
 เหตุผล _____
4. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน
 _____ / _____ / _____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10

อาณาจักรสุโขทัย แคว้นสุพรรณภูมิ และอาณาจักรอยุธยา

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 รัฐไทยในดินแดนไทย

เวลา 2 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

อาณาจักรสุโขทัย เดิมพ่อขุนศรีนาวนำถมเป็นผู้ปกครองเมืองสุโขทัย เมื่อพ่อขุนศรีนาวนำถมสิ้นพระชนม์ใน พ.ศ. 1792 ขอมสบาดโขลญลำพงได้ยึดเมืองสุโขทัยไว้ พ่อขุนผาเมืองพระราชโอรสของพ่อขุนศรีนาวนำถมร่วมมือกับพ่อขุนบางกลางหาวซึ่งเป็นพระสหายขับไล่เขมรออกไป ต่อจากนั้นพ่อขุนผาเมืองได้อภิเษกพ่อขุนบางกลางหาวเป็นผู้ปกครองสุโขทัยเมื่อ พ.ศ. 1792 ทรงพระนามว่า พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ เป็นปฐมกษัตริย์แห่งราชวงศ์พระร่วง อาณาจักรสุโขทัยดำรงอยู่ 214 ปี ก็ถูกรวมเข้ากับอาณาจักรอยุธยาใน พ.ศ. 2006

แคว้นสุพรรณภูมิ เป็นแคว้นขนาดใหญ่ ตั้งขึ้นในพุทธศตวรรษที่ 18 มีเมืองต่าง ๆ ที่อยู่ทางแถบแม่น้ำท่าจีน แม่งลอง เพชรบุรี และแม่น้ำน้อยอยู่ใต้อำนาจ มีอำนาจและอิทธิพลใกล้เคียงกับแคว้นละโว้ ลักษณะทางวัฒนธรรมและลักษณะการปกครองก็คล้ายคลึงกัน แคว้นนี้รุ่งเรืองอยู่จนกระทั่งใน พ.ศ. 1893 พระเจ้าอู่ทองรวมแคว้นละโว้กับแคว้นสุพรรณภูมิตั้งเป็นอาณาจักรอยุธยา แคว้นทั้งสองจึงสิ้นสภาพความเป็นแคว้นอิสระ

อาณาจักรอยุธยา เกิดขึ้นในกลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่างเมื่อ พ.ศ. 1893 ปฐมกษัตริย์ คือ สมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 (พระเจ้าอู่ทอง) อาณาจักรอยุธยามีกษัตริย์ปกครอง 5 ราชวงศ์ รวม 33 พระองค์ พระมหากษัตริย์องค์สำคัญ เช่น สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ สมเด็จพระนเรศวรมหาราช สมเด็จพระนารายณ์มหาราช กรุงศรีอยุธยาเสียแก่พม่าครั้งที่ 2 ใน พ.ศ. 2310 ทำให้อาณาจักรอยุธยาล่มสลายลง รวมเวลาที่อาณาจักรนี้ดำรงอยู่ได้ 417 ปี หลังจากนั้นจึงเกิดอาณาจักรธนบุรีและอาณาจักรรัตนโกสินทร์ขึ้นมาตามลำดับ

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

- อธิบายเรื่องราวทางประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัยในดินแดนไทยโดยสังเขป (ส 4.3 ม. 1/1)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

- อธิบายความสำคัญของอาณาจักรสุโขทัย แคว้นสุพรรณภูมิ และอาณาจักรอยุธยาได้ (K)
- สนใจศึกษาเกี่ยวกับอาณาจักรสุโขทัย แคว้นสุพรรณภูมิ และอาณาจักรอยุธยา (A)
- สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับอาณาจักรสุโขทัย แคว้นสุพรรณภูมิ และอาณาจักรอยุธยาได้ (P)

4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
1. ทดสอบหลังเรียน 2. ซักถามความรู้เรื่อง อาณาจักรสุโขทัย แคว้น สุพรรณภูมิ และอาณาจักร อโยธยา 3. ตรวจผลงาน/กิจกรรมเป็น รายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลและ เป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

5. ภาระการเรียนรู้

1. อาณาจักรสุโขทัย
2. แคว้นสุพรรณภูมิ
3. อาณาจักรอโยธยา

6. แนวทางการบูรณาการ

- ภาษาไทย ➡ ฟัง พูด อ่าน และเขียนเกี่ยวกับอาณาจักรสุโขทัย แคว้นสุพรรณภูมิ และ
อาณาจักรอโยธยา
- ศิลปะ ➡ จัดทำป้ายนิเทศเกี่ยวกับอาณาจักรสุโขทัย แคว้นสุพรรณภูมิ และ
อาณาจักรอโยธยา

7. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูแจ้งตัวชี้วัดชั้นปีและจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
2. ครูให้นักเรียนดูภาพจารึกพ่อขุนรามคำแหงมหาราชและภาพสมเด็จพระนเรศวรมหาราช แล้ว
ถามว่าเกี่ยวข้องกับอาณาจักรใด นักเรียนช่วยกันตอบ จากนั้นครูอธิบายเพื่อเชื่อมโยงเข้าสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

3. ครูอธิบายเกี่ยวกับอาณาจักรสุโขทัย แคว้นสุพรรณภูมิ และอาณาจักรอโยธยา
4. ครูให้นักเรียนแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ศึกษาข้อมูลต่อไปนี้ แล้วนำข้อมูลที่ได้นำไปจัดทำป้ายนิเทศ
และนำเสนอหน้าชั้นเรียน

กลุ่มที่ 1 ศึกษาเรื่องอาณาจักรสุโขทัย

กลุ่มที่ 2 ศึกษาเรื่องแคว้นสุพรรณภูมิ

กลุ่มที่ 3 ศึกษาเรื่อง อาณาจักรอโยธยา

5. ครูให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับอาณาจักรสุโขทัยและอาณาจักรอยุธยา แล้วร่วมกันตรวจสอบว่าอาณาจักรทั้ง 2 นี้เคยติดต่อกับชายกับดินแดนที่เป็นประเทศสมาชิกอาเซียนในปัจจุบัน ดินแดนใดบ้าง จากนั้นบันทึกผล

6. ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม

ขั้นที่ 3 ฝึกฝนผู้เรียน

7. ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับอาณาจักรสุโขทัย แคว้นสุพรรณภูมิ และอาณาจักรอยุธยา และแบบทดสอบการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ ประจำหน่วยการเรียนรู้ ในแบบฝึกทักษะ รายวิชา พื้นฐาน ประวัติศาสตร์ ม. 1 ของสำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

ขั้นที่ 4 นำไปใช้

8. ครูแนะนำให้นักเรียนทำแผ่นพับเรื่อง อาณาจักรสุโขทัย แคว้นสุพรรณภูมิ และอาณาจักรอยุธยา เพื่อเผยแพร่ความรู้

ขั้นที่ 5 สรุป

9. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง อาณาจักรสุโขทัย แคว้นสุพรรณภูมิ และอาณาจักรอยุธยา โดยให้นักเรียนสรุปเป็นแผนที่ความคิด

10. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนและช่วยกันเฉลยคำตอบ

8. กิจกรรมเสนอแนะ

• ครูให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเรื่อง อาณาจักรสุโขทัย แคว้นสุพรรณภูมิ และอาณาจักรอยุธยา แล้วจัดทำเป็นรายงาน

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. ภาพจารึกพ่อขุนรามคำแหงมหาราชและภาพสมเด็จพระนเรศวรมหาราช
2. แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน
3. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ประวัติศาสตร์ ม. 1 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
4. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ประวัติศาสตร์ ม. 1 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

10. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

1. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____
แนวทางการพัฒนา _____
2. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____
แนวทางแก้ไข _____
3. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____
เหตุผล _____
4. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

_____/_____/_____